Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P10

[Total No. of Pages : 2

[6050]-11

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C11 : Foundations of Library and Information Science

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 300 words. **[15]**

a) Trace the history of development of libraries.

OR

b) Explain library and information science as a displine.

Q2) Answer in 100 words. **[10]**

a) Explain special features of Maharashtra State Public Libraries Act,1967.

OR

b) Explain the second law of library science.

Q3) Answer in 100 words. **[10]**

a) Explain relationship between library and education.

OR

b) Explain the features of RTI Act.

Q4) Write short notes in 50 words. (any three). **[15]**

a) Special types of libraries
b) Advantages of extension activities
c) Advantages of resource sharing
d) Any one communication model
e) Need for library legislation

☯☯☯☯

munotes.in

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P10

[6050]-11

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C11 : Foundations of Library and Information Science

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* 300 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[15]**

अ) ग्रंथालयांच्या विकासाच्या इतिहासाचा मागोवा घ्या.

किंवा

ब) ग्रंथालय व माहितीशास्त्र एक ज्ञानशाखा हे स्पष्ट करा.

munotes.in

प्र.*2)* 100 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालय कायदा 1967 याची ठळक वैशिष्टये स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ग्रंथालय शास्त्राचा दूसरा नियम स्पष्ट करा.

प्र.*3)* 100 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) ग्रंथालय व शिक्षण यामधील संबंध स्पष्ट करा.

किंवा

ब) आर. टी. आय. ॲक्ट ची वैशिष्टये स्पष्ट करा.

प्र.*4)* 50 शब्दांत टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[15]**

अ) विशेष ग्रंथालयांचे प्रकार

ब) विस्तारीत कार्यांचे फायदे

क) साधनांच्या वाटणीचे फायदे

ड) कोणतेही एक संप्रेषणाचे मॉडेल

इ) ग्रंथालय कायद्याची गरज

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-11

[Total No. of Pages : 4

[6050]-12

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C12 : Library Management

(2020 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Write answer in 300 words : **[15]**

a) Discuss with examples Henry Fayol's principles of management. State its application in library.

OR

b) What is library budget? Describe various kinds of budget.

Q2) Write answer in 100 words : **[10]**

a) Describe various processes that are made on a book before it reaches in the hands of the readers.

OR

b) Write a note on schools of Management Thoughts.

Q3) Write answer in 100 words : **[10]**

a) Explain 'Three Card system' of recording periodicals.

OR

b) Define green library. Explain the factors to be considered while planning green library.

P.T.O.

Q4) Write answer in 50 words (any three) : **[15]**

a) Ethics of shelving

b) Purpose of library statistics

c) Different types of shelving methods

d) Need for HRM

e) Cost - Benefit Analysis

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-11

[6050]-12
B.Lib.I.Sc. (Semester - I)
LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
BL-C12 : Library Management
(2020 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) हेन्री फेयॉल यांच्या व्यवस्थापनाच्या तत्वांची उदाहरणांसह चर्चा करा. ग्रंथालयातील त्याचे उपयोजन विशद करा.

किंवा

ब) ग्रंथालय अर्थसंकल्प म्हणजे काय ते सांगून विविध प्रकारचे अर्थसंकल्पांचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ग्रंथ वाचकांच्या हातात पडेपर्यंत त्यावर करात्या लागणाऱ्या सोपस्कारांचे वर्णन करा.

किंवा

ब) व्यवस्थापनाच्या विचार प्रणालीवर टीप लिहा.

प्रश्न 3) 100 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ग्रंथालयात नियतकालिंकांच्या नोंदी ठेवण्याची 'त्रिपत्र पद्धती' चे स्पष्टीकरण द्या.

किंवा

ब) ग्रीन लायब्ररी म्हणजे काय ते सांगून ग्रीन लायब्ररीचे नियोजन करताना कोणते घटक विचारात घेणे आवश्यक आहे ते स्पष्ट करा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न *4)* 50 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) **ग्रंथ मांडणीची नीतीमत्ता**

ब) **ग्रंथालय सांख्यकीचे उद्देश**

क) **ग्रंथ मांडणीचे विविध प्रकार**

ड) **एच.आर.एम** (HRM) **ची गरज**

इ) **कॉस्ट बॅनेफिट ॲनलिसिस** (Cost - Benefit Analysis)

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P12

[Total No. of Pages : 2

[6050]-13

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C13 : Information Sources, Systems and Services

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 300 words. **[10]**

a) Define information sources. Describe documentary sources with example.

OR

b) Explain any five print sources of information.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) What are the benefits of E-resources. Describe e-resources available in the library.

OR

b) Discuss the methods for conducting user education.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Differentiate between short and long reference queries.

OR

b) Define reference service. Explain any one type of reference service.

Q4) Write answer in 50 words. (any three) **[15]**

a) NISCAIR
b) Discussion forms
c) Information needs
d) Subject gateway
e) RSS feed

☯☯☯☯

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P12

[6050]-13

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C13 : Information Sources, Systems and Services

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) माहिती स्त्रोताची व्याख्या देवून मुद्रित स्त्रोतांचे उदाहरणांसहित वर्णन करा.

किंवा

ब) कोणत्याही पाच छापील स्त्रोतांची माहिती द्या.

प्र.*2)* 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) इलेक्ट्रोनिक साधनांचे फायदे लिहा. ग्रंथालयात उपलब्ध असलेल्या इलेक्ट्रॉनिक साधनांचे वर्णन करा.

किंवा

ब) उपभोक्ता प्रशिक्षण देण्याच्या पद्धतीचीं चर्चा करा.

प्र.*3)* 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) दीर्घ संदर्भ सेवा आणि लघू (शीघ्र) संदर्भसेवा यातील फरक लिहा.

किंवा

ब) संदर्भ सेवेची व्याख्या लिहा. संदर्भ सेवेच्या कोणत्याही एका प्रकारची चर्चा करा.

प्र.*4)* 50 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) निसकेअर (NISCAIR)

ब) चर्चा मंच

क) माहितीची गरज

ड) सब्जेक्ट गेटवे

इ) आर एस एस फीड

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P13

[Total No. of Pages : 2

[6050]-14

B.Lib. I. Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C14 : Knowledge Organisation : Classification Theory

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 300 words. **[15]**

a) Define library classification. Explain the need and purpose of library classification.

OR

b) Explain with examples the use of seven tables in DDC.

Q2) Answer in 100 words. **[10]**

a) Explain the features of order of main classes in UDC.

OR

b) Explain the purpose and different elements of call Number.

Q3) Answer in 100 words. **[10]**

a) Explain any three modes of formation of subject.

OR

b) Differentiate between Enumerative and analytic -synthetic classification scheme.

Q4) Write short notes in 50 words (Any three). **[15]**

a) Compound subject
b) Canons of characteristics
c) Three planes of classification
d) Folksonomies
e) Brief biography of Dr. S.R. Ranganathan

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P13

6050]-14

B.Lib. I. Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C14 : Knowledge Organisation : Classification Theory

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* 300 शब्दात उत्तर लिहा. **[15]**

अ) ग्रंथालय वर्गीकरणाची व्याख्या द्या व त्याची गरज आणि उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

ब) डी.डी.सी. वर्गीकरण पद्धतीतील सात सारण्यांच्या उपयोग विशद करा.

प्र.*2)* 100 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) यु.डी.सी. च्या मुख्य वर्गाच्या रचनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

ब) बोधांकाचे उदिष्ट्ये व घटक स्पष्ट करा.

प्र.*3)* 100 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) विषय निर्मितीची कोणतेही तीन प्रकार सांगा.

किंवा

ब) परिगणनात्मक व विश्लेषण-संश्लेषणात्मक वर्गीकरण पद्धतीतील फरक स्पष्ट करा.

प्र.*4)* 50 शब्दात टीपा लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) सामायिक विषय

ब) लक्षण सूत्रे

क) वर्गीकरणाचे तीन स्तर

ड) फोक्सोनॉमी

इ) डॉ. एस. आर. रंगनाथन यांचे संक्षिप्त चरित्र

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-14

[Total No. of Pages : 4

[6050]-15

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C15 : Knowledge Organisation : Cataloguing Theory

(2020 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Answer in 300 words : **[15]**

a) Explain objectives and functions of library catalogue.

OR

b) Explain the importance of authority file.

Q2) Answer in 100 words. **[10]**

a) Explain different physical forms of library catalogue.

OR

b) Explain different bibliographic standards.

Q3) Answer in 100 words : **[10]**

a) Point out the differences between library catalogue and bibliography.

OR

b) Explain the importance of main entry in AACR2.

P.T.O.

Q4) Write short notes in 50 words (Any Three) : **[15]**

a) Filing of entries

b) Alphabetico - classed catalogue

c) Subject catalogue

d) Meta data

e) MARC 21

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-14

[6050]-15

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C15 : Knowledge Organisation : Cataloguing Theory

(2020 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) ग्रंथालय तालिकेची ध्येये व कार्य स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ऑथोरिटी फाईल चे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) बाह्य रुप तालिकेचे प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

ब) सूची विषयक निरनिराळी प्रमाणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ग्रंथालय तालिका व ग्रंथसूची यामधील फरक द्या.

किंवा

ब) ए ए सी आर 2 मधील मुख्य नोंदींचे महत्व स्पष्ट करा.

munotes.in

प्रश्न 4) 50 शब्दांत टीपा द्या (कोणत्याही तीन) **[15]**

अ) नोंदींची रचना

ब) अनुवर्ण वर्गीकृत तालिका

क) विषय तालिका

ड) मेटा डेटा

इ) मार्क 21

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P15

[Total No. of Pages : 2

[6050]-16

B.LIB.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - DSE : School and Media Librarianship

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks :50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are Compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) Define school library. Describe in detail objectives, users and services of school library.

OR

b) Define Media library. Discuss objectives, and functions of Media library.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Write a note on Reader's Advisory service.

OR

b) Discuss users and collection of Media library.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Define children library. Write down functions of children library.

OR

b) Write a note on collection development of school library.

Q4) Write answers in 50 words. **[15]**

a) Digital library for children.
b) Book Discussion group.
c) Types of children.
d) story hours.
e) library finance.

☯☯☯☯

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P15

[6050]-16
B.LIB.I.Sc.
LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
BL - DSE : School and Media Librarianship
(2020 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* 300 शब्दात उत्तर लिहा. **[15]**

अ) शालेय ग्रंथालयाची व्याख्या द्या आणि शालेय ग्रंथालयाचे उद्देश, उपभोक्ता आणि सेवा यांचे विस्तृत वर्णन करा.

किंवा

ब) मिडीया ग्रंथालयाची व्याख्या द्या आणि मिडीया ग्रंथालयाचे उद्देश आणि कार्य यांची चर्चा करा.

प्र.*2)* 100 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) वाचक सल्लागार सेवा यावर टिप लिहा.

किंवा

ब) मिडीया ग्रंथालयाचे उपभोक्ता आणि ग्रंथसंग्रह यांची चर्चा करा.

प्र.*3)* 100 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) मुलांचे वाचनालय याची व्याख्या लिहा आणि मुलांच्या वाचनालयाची कार्ये लिहा.

किंवा

ब) शालेय ग्रंथालयातील ग्रंथसंग्रह विकास यावर टिप लिहा.

प्र.*4)* प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) मुलांसाठी डिजीटल ग्रंथालय

ब) पुस्तक चर्चा गट

क) मुलांचे प्रकार

ड) गोष्टींचा तास

इ) ग्रंथालयाचे आर्थिक उत्पन्न

☯ ☯ ☯ ☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-8

[Total No. of Pages : 4

[6050]-21

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C23 : Basics of Information and Communication Technology

(2020 Pattern)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Write answer in 300 words : **[15]**

a) What is meant by ICT? Explain its impact on Library Automation.

OR

b) Define computer. Discuss various units of computer in detail.

Q2) Write answer in 100 words : **[10]**

a) Define Library Network. Discuss about INFLIBNET.

OR

b) What is website? Explain the functions of Website.

Q3) Write answer in 100 words : **[10]**

a) Write a note on types of computer.

OR

b) Define Retrospective conversion. Explain its need.

P.T.O.

Q4) Write answer in 50 words (any three) : **[15]**

a) MS-Powerpoint

b) System software

c) Open source software

d) E-mail

e) HTML and XML

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-8

[6050]-21

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C23 : Basics of Information and Communication Technology

(2020 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.*

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दात उत्तर लिहा. **[15]**

अ) आय सी टी म्हणजे काय? आय सी टी चा ग्रंथालया संगणीकरण परिणाम स्पष्ट करा.

किंवा

ब) संगणकाची व्याख्या लिहा आणि संगणकाच्या विविध भागांची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ग्रंथालयीन जाळे याची व्याख्या द्या आणि इन्फ्लीबनेट बद्दल चर्चा करा.

किंवा

ब) वेबसाईट म्हणजे काय? वेबसाईटची कार्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) संगणकाचे प्रकार यावर टिप लिहा.

किंवा

ब) पूर्वलक्षी रुपांतरण (रेट्रोस्पेक्टीव्ह कन्वर्जन) याची व्याख्या लिहा आणि त्याची गरज स्पष्ट करा.

munotes.in

प्रश्न *4)* प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तर लिहा (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) एम एस पॉवरपॉईंट

ब) सिस्टीम सॉफ्टवेअर

क) ओपन सोर्स सॉफ्टवेअर

ड) इ–मेल

इ) एच टी एम एल आणि एक्स एम एल

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-9

[Total No. of Pages : 2

[6050]-22

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - GE : Soft Skill for Library Professionals

(2020 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*

2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Write answer in 300 words :

State 5 R of note making and describe different methods of note making. **[15]**

OR

Explain the advantages and importance of reading skills in librarianship.

Q2) Write answer in 100 words :

Explain how to improve speaking skills with readers. **[10]**

OR

Explain the importance of presentation skills for library work.

Q3) Write answer in 100 words :

Explain different techniques of time management in library services. **[10]**

OR

Explain how to get ready for facing interview for the post of librarian.

Q4) Write answer in 50 words :

Write short notes on : (Any Three) **[15]**

a) Group discussion

b) Bio-data

c) Types of listening skills

d) SWOC

e) Librarian and readers relationship

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 4]

P-9

[6050]-22
B.Lib.I.Sc. (Semester - II)
LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
BL - GE : Soft Skill for Library Professionals
(2020 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा.

नोदीमधील पाच आर नमूद करा आणि नोंदी तयार करण्याच्या निरनिराळ्या पद्धतींचे वर्णन करा. [15]

किंवा

ग्रंथपालनातील वाचन कौशल्याचे फायदे आणि महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा.

वाचकाशी बोलण्याचे कौशल्य कसे वाढवता येईल हे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ग्रंथाल्याच्या कार्यासाठी लागणारे सादरीकरणाचे कौशल्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा.

ग्रंथाल्यीन सेवेसाठी लागणारी कालव्यवस्थापनाची निरनिराळी तंत्रे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ग्रंथपाल पदाच्या मुलाखती साठी कशी तयारी करावी हे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 50 शब्दांत उत्तर लिहा.

टिपा द्या : (कोणत्याही तीन) [15]

अ) गट चर्चा

ब) बायोडेटा

क) श्रवण कौशल्याचे प्रकार

ड) स्वोक

इ) ग्रंथपाल व वाचक यांचे नाते

▽▽▽▽

munotes.in